

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دانشگاه شمال

دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی

پایان نامه جهت اخذ درجه کارشناسی ارشد در رشته تربیت بدنی

و علوم ورزشی گرایش مدیریت ورزشی

عنوان پایان نامه:

تحلیل محتوای کتاب تربیت بدنی پایه های دوم و ششم ابتدایی با رویکرد اهداف تربیتی

در

استان مازندران

استاد راهنما:

دکتر محمدرضا برومند

اساتید مشاور:

دکتر محمدرضا اسماعیل زاده طلوعی

دکتر حمیدرضا گوهر رستمی

نگارش:

میثم عسگر شمسی

تابستان ۱۳۹۲

تقدیم به:

خداوند متعال

که از همه کس و همه چیز بی نیاز است.

به پدر و مادر بزرگوارم

همسر مهربانم

و یگانه فرزندم

و همه آنان که در راه اعتلای ورزش برای فرزندان کشورمان تلاش می کنند...

تقدیر و تشکر:

شکر خدای سبحان را که مرا با فطرهای از دریای بیکران علم و اسوه های راه علم و معرفت آشنا ساخت و توفیق شاگردی ایشان را به من عنایت کرد.

صمیمانه ترین مراتب سپاسم را تقدیم استاد فرزانه و راهنما جناب آقای دکتر محمدرضا برومند و اساتید محترم مشاور جناب آقای دکتر محمدرضا اسماعیل زاده طلوعی و دکتر حمید رضا گوهررستمی می نمایم که بردباری و راهنمایی هایی ارزشمندشان در طی این مسیر، همواره راه گشایم بودند.

با سپاس از جناب آقای دکتر محمد حسین رضوی که در طول دوران تحصیل با گشاده رویی و مناعت طبع علمی و اخلاقی مرا مستفیذ نمودند. همچنین تشکر می کنم از اساتید گرانقدر آقایان دکتر امیر نژاد، دکتر امانی، دکتر حسینی و... که در راه علم و پژوهش یاریگرم بودند. همچنین از کارکنان محترم بخش های تحصیلات تکمیلی، آموزش، رایانه، کتابخانه و انتشارات که از همکاری صمیمانه همه این عزیزان بهره مند شدم.

چکیده:

مقدمه و هدف: با توجه به نقشی که تربیت بدنی در پرورش دانش آموزان و آماده سازی آنها برای زندگی آینده در مدارس ابتدایی کشور دارد پژوهشگر به تحلیل محتوای کتابهای راهنمای تدریس معلم درس تربیت بدنی پایه دوم و ششم ابتدایی با رویکرد اهداف تربیتی در استان مازندران پرداخته است.

روش شناسی: روش تحقیق این پژوهش، توصیفی- پیمایشی و بر اساس تحلیل محتوا باروشهای رومی و آنتروپی شانون است که به صورت کتابخانه ای و میدانی و با استفاده از محتوای کتاب های معلم درس تربیت بدنی پایه های دوم و ششم ابتدایی و نیز پرسشنامه محقق ساخته به شکل تاییدی انجام شد. جامعه آماری برابر نمونه آماری در بخش تحلیل محتوا، دو جلد کتاب معلم تربیت بدنی پایه دوم و ششم ابتدایی یعنی تمام صفحات کتب مذکور ۳۴۱ صفحه می باشد. در بخش نظر سنجی جامعه آماری این پژوهش شامل تمام معلمان زن و مرد درس تربیت بدنی مقطع ابتدایی پایه دوم و ششم در سال تحصیلی (۹۱-۹۲) مدارس دولتی و غیردولتی اداره کل آموزش و پرورش استان مازندران (۶۰۰ نفر) بود. نمونه آماری پاسخگو به پرسشنامه های پایه دوم و ششم ابتدایی ۲۲۹ نفر از آنها بودند. برای تجزیه و تحلیل اطلاعات از شاخص های آمار توصیفی و استنباطی با بهره گیری از نرم افزار (SPSS) استفاده شد.

یافته ها: نشان داد، کتاب های معلم مذکور از لحاظ روشهای تحلیل محتوای برای معلمان ورزش و دانش آموزان هر دو پایه فعال می باشد و فراوانی، ضریب اهمیت و بار اطلاعاتی حیطه های اهداف تربیتی به ترتیب عبارتند از حیطه نگرشی (عاطفی- اجتماعی)، مهارتی (روانی- حرکتی) و شناختی (دانشی) که در بخش نظرسنجی توسط معلمان ورزش استان نیز این ترتیب تایید شد. همچنین بیشتر معلمان ورزش پایه دوم و ششم مازندران اعتقاد داشتند که محتوای کتابهای معلم پایه دوم و ششم مؤلفه های حیطه آموزشی را تحت پوشش قرار می دهند، اما مؤلفه های حیطه مقتضیات بومی و محلی استان را تحت پوشش قرار نمی دهند و میزان آشنایی معلمان ورزش مذکور بیشتر از میزان استفاده آنها از مقتضیات بومی و محلی مازندران است.

نتیجه گیری: معلمان ورزش بر اهداف تربیتی در سه حیطه شناختی، روانی- حرکتی و عاطفی- اجتماعی، در آموزش فعالیت های بدنی و با توجه به نقش آنها بر سلامت جسمی و روانی دانش آموزان تاکید و توجه ویژه نمایند. تسهیلاتی ازجانب مسئولین جهت استفاده بیشتر دانش آموزان و معلمان ورزش از مقتضیات بومی و محلی هر استان در مدارس صورت گیرد و در کتابهای معلم تربیت بدنی بومی سازی و پررنگ تر شود.

واژگان کلیدی: تحلیل محتوا، کتاب معلم درس تربیت بدنی، مقطع ابتدایی، اهداف تربیتی، استان مازندران.

فهرست

عنوان	صفحه
فهرست مطالب	الف
فهرست جداول	و
فهرست شکلها و نمودارها	ی

فهرست مطالب

فصل اول

۱-۱ - مقدمه	۲
۲-۱ - بیان مساله	۳
۳-۱ - ضرورت انجام تحقیق	۸
۴-۱ - اهداف تحقیق	۱۰
۵-۱ - فرضیه های تحقیق	۱۲
۶-۱ - سؤال های تحقیق	۱۴
۷-۱ - قلمرو تحقیق	۱۵
۸-۱ - محدودیت های تحقیق	۱۵
۹-۱ - تعریف واژه ها و اصطلاحات تحقیق	۱۶

فصل دوم

۱-۲ - مقدمه	۲۱
۲-۲ - مبانی نظری تحقیق	۲۲
۱-۲-۲ - تاریخچه (پیشینه) درس تربیت بدنی در مدارس ایران	۲۲
۱-۱-۲-۲ - خلاصه از پیشینه تدوین و اجرای کتاب معلم تربیت بدنی در مدارس ابتدایی	۲۶

- ۲-۱-۲-۲- اقدامات مهم دولت دهم تا فروردین ماه ۱۳۹۱ برای تحول بنیادین در آموزش و پرورش در حوزه تربیت بدنی و سلامت در مدارس ۲۷
- ۲-۲-۲- اهمیت و ضرورت (نقش) درس تربیت بدنی در برنامه ریزی درسی در مقطع ابتدایی با توجه به خصوصیات سنی و رشدی دانش آموزان دوره ابتدایی ۲۹
- ۱-۲-۲-۲- اهمیت تربیت بدنی در تعلیم و تربیت کودکان ۳۰
- ۲-۲-۲-۲- اهمیت درس تربیت بدنی در مدارس ۳۱
- ۳-۲-۲-۲- اهمیت زنگ ورزش کودکان و مراحل فعالیت های تربیت بدنی در دبستان ۳۲
- ۱-۴-۲-۲-۲- خصوصیات و ویژگیهای رشدی کودکان ۶ تا ۹ سال (پایه دوم ابتدایی) ۳۴
- ۲-۴-۲-۲-۲- خصوصیات و ویژگیهای رشدی کودکان ۹ تا ۱۲ سال (پایه ششم ابتدایی) ۳۵
- ۳-۲-۲-۲- فواید درس تربیت بدنی و معلم ورزش در مدارس ابتدایی ۳۶
- ۱-۳-۲-۲- تاثیر برنامه های مختلف آموزش تربیت بدنی دوره ابتدایی در تامین نیاز دانش آموزان ۳۷
- ۴-۲-۲-۲- اهداف تعلیم و تربیت و تربیت بدنی در دوره ابتدایی ۳۸
- ۱-۴-۲-۲-۲- قلمرو های تعلیم و تربیت و حیطة های آموزشی (اهداف تربیتی) بلوم ۳۹
- ۲-۴-۲-۲-۲- اهداف رفتاری در تربیت بدنی ۴۳
- ۵-۲-۲-۲- اهداف و برنامه های تربیت بدنی مدارس ۴۵
- ۱-۵-۲-۲-۲- اهمیت تعیین اهداف در برنامه های تربیت بدنی مدارس ۴۵
- ۲-۵-۲-۲-۲- اهداف پنج گانه تربیت و ورزش ۴۶
- ۳-۵-۲-۲-۲- اهداف تربیت بدنی در جوامع گذشته و امروز ۴۷
- ۴-۵-۲-۲-۲- جایگاه تربیت بدنی دوره ابتدایی مدارس در جهان معاصر ۴۷
- ۵-۵-۲-۲-۲- هدف از گنجاندن ورزش و تربیت بدنی در مدارس ۴۷
- ۶-۵-۲-۲-۲- رویکرد برنامه درسی تربیت بدنی و اهداف برنامه درسی تربیت بدنی دوره ابتدایی ۴۸
- ۷-۵-۲-۲-۲- اهداف برنامه درسی ملی ایران در حوزه تربیت بدنی و سلامت ۴۹
- ۸-۵-۲-۲-۲- اهداف تربیت بدنی در مدارس ۵۰
- ۱-۸-۵-۲-۲-۲- اهداف عمومی تربیت بدنی در دوره ابتدایی ۵۰
- ۲-۸-۵-۲-۲-۲- اهداف اختصاصی تربیت بدنی ۵۱
- ۹-۵-۲-۲-۲- فواید وجود اهداف تربیتی در ورزش مدارس ۵۲

۶-۲-۲- برنامه ریزی محتوای درس تربیت بدنی در مدارس ایران و سایر کشورها و سطوح برنامه های

۵۳	درس تربیت بدنی
۵۶	۱-۶-۲-۲- مراحل اساسی برنامه ریزی حرکتی در مدارس ابتدایی
۶۱	۲-۶-۲-۲- برنامه تعلیم و تربیت حرکتی
۶۱	۳-۶-۲-۲- رئوس برنامه تعلیم و تربیت حرکتی
۶۵	۷-۲-۲- اهداف برنامه درس تربیت بدنی دوره ابتدایی در ایران
۶۸	۱-۷-۲-۲- برنامه درسی ملی و حوزه تربیت بدنی
۶۸	۲-۷-۲-۲- محورهای اصلی برنامه درس سلامت و تربیت بدنی پایه دوم و ششم ابتدایی
۶۹	۱-۲-۷-۲-۲- اهداف آموزشی برنامه درس تربیت بدنی در پایه دوم ابتدایی
۶۹	۲-۲-۷-۲-۲- اهداف آموزشی برنامه درس تربیت بدنی در پایه ششم ابتدایی
۷۰	۸-۲-۲- مقتضیات بومی و محلی مازندران در زنگ ورزش
۷۲	۹-۲-۲- تعریف، ویژگی و اهداف کتاب های معلم (راهنمای تدریس)
۷۵	۳-۲- پیشینه ی تحقیق (تحقیقات انجام شده)
۷۵	۱-۳-۲- مقدمه
۷۶	۲-۳-۲- مروری بر پژوهش ها و تحقیقات انجام شده
۸۴	۱-۲-۳-۲- جمع بندی

فصل سوم

۸۶	۱-۳- مقدمه
۸۶	۲-۳- روش تحقیق
۹۳	۳-۳- جامعه و نمونه آماری
۹۵	۴-۳- روش نمونه گیری و حجم نمونه
۹۶	۵-۳- ابزار جمع آوری داده ها
۹۸	۶-۳- روایی و پایایی ابزار جمع آوری داده ها
۹۹	۷-۳- روش تجزیه و تحلیل داده ها
۹۹	۸-۳- مراحل (فرآیند) اجرای تحقیق

فصل چهارم

۱۰۱	۱-۴ - مقدمه
۱۰۲	۲-۴ - توصیف یافته های تحقیق
۱۰۲	۱-۲-۴ - مشخصات فردی و سازمانی نمونه های تحقیق
۱۰۶	۲-۲-۴ - توصیف یافته های مربوط به سوالات پرسشنامه
	۳-۴ - بررسی وضعیت طبیعی بودن مؤلفه های تحت مطالعه توسط آزمون کولموگروف - اسمیرنوف
۱۰۸	و شاپیرو-ویلک
۱۲۱	۴-۴ - آزمون فرضیه های تحقیق
۱۳۴	۵-۴ - بررسی تحلیل محتوای کتاب های معلم درس تربیت بدنی دوّم و ششم ابتدایی
۱۳۴	۱-۵-۴ - تحلیل محتوای کتاب های معلم درس تربیت بدنی دوّم و ششم به روش ویلیام رومی
۱۳۶	۲-۵-۴ - تحلیل محتوای کتاب های معلم درس تربیت بدنی دوّم و ششم به روش آنتروپی شانون
	۱-۲-۵-۴ - محاسبه بار اطلاعاتی و ضریب اهمیت حیطه های تربیتی در کتاب معلم (راهنمای تدریس) درس تربیت بدنی پایه دوّم ابتدایی
۱۳۸	
	۲-۲-۵-۴ - محاسبه بار اطلاعاتی و ضریب اهمیت حیطه های تربیتی در کتاب معلم (راهنمای تدریس) درس سلامت و تربیت بدنی پایه ششم ابتدایی
۱۴۰	
۱۴۱	۶-۴ - پاسخ به سؤال های پژوهش در تحلیل محتوا
۱۴۱	۱-۶-۴ - پاسخ سؤال های فرعی
۱۴۳	۲-۶-۴ - پاسخ سؤال های اصلی

فصل پنجم

۱۴۵	۱-۵ - مقدمه
۱۴۵	۲-۵ - خلاصه تحقیق
۱۴۸	۳-۵ - نتایج پژوهش
۱۴۸	۱-۳-۵ - نتایج توصیفی
۱۴۸	۲-۳-۵ - نتایج استنباطی
۱۵۱	۴-۵ - بحث و بررسی
۱۶۳	۵-۵ - پیشنهادات برخواسته از نتایج تحقیق
۱۶۴	۶-۵ - پیشنهادات پژوهشی

منابع و ماخذ	۱۶۵
ضمائم	۱۷۲

فهرست جداول

جدول ۱-۲- طبقه بندی سطوح حیطة شناختی بلوم	۴۰
جدول ۲-۲- طبقه بندی سطوح حیطة عاطفی بلوم	۴۱
جدول ۳-۲- طبقه بندی سطوح حیطة روانی- حرکتی بلوم	۴۲
جدول ۴-۲- اهداف رفتاری با مثالهایی از لغات و مفاهیم کلیدی	۴۴
جدول ۶-۲- مواد برنامه های کاربردی تربیت بدنی و ورزشی در مدارس ابتدایی	۶۵
جدول ۱-۳- توزیع فراوانی جامعه آماری به تفکیک هر شهرستان	۹۴
جدول ۲-۳- جامعه آماری کتاب های معلّم دوّم و ششم ابتدایی در تحلیل محتوا	۹۵
جدول ۳-۳- وضعیت توزیع و برگشت پرسشنامه های قابل استفاده (برگشت داده شده)	۹۶
جدول ۴-۳- مشخصات پرسشنامه ی پژوهش	۹۷
جدول ۱-۴- توزیع نمونه ها به تفکیک سابقه کار (تدریس)	۱۰۳
جدول ۲-۴- توزیع نمونه ها به تفکیک جنسیت	۱۰۳
جدول ۳-۴- توزیع نمونه ها به تفکیک مدرک تحصیلی	۱۰۴
جدول ۴-۴- توزیع نمونه ها به تفکیک مدرک تحصیلی	۱۰۴
جدول ۵-۴- توزیع نمونه ها به تفکیک وضعیت تاهل	۱۰۵
جدول ۶-۴- توزیع نمونه ها به تفکیک نوع استخدام	۱۰۵
جدول ۷-۴- توزیع نمونه ها به تفکیک تدریس در پایه های دوّم و ششم ابتدایی	۱۰۵
جدول ۸-۴- توزیع نمونه ها به تفکیک پرسشنامه قابل استفاده در پایه دوّم و ششم ابتدایی	۱۰۶
جدول ۹-۴- توزیع نمونه ها به تفکیک شرکت در دوره آموزشی ضمن خدمت تدریس درس تربیت بدنی پایه دوّم و ششم ابتدایی	۱۰۶
جدول ۱۰-۴- آمار توصیفی پرسشنامه و حیطة های آن به تفکیک پایه های دوّم و ششم ابتدایی	۱۰۷
جدول ۱۱-۴- نتایج آزمون فرض نرمال بودن حیطة های پرسشنامه توسط آزمون جامع کولموگراف- اسمیرنوف و شاپیرو- ویلک	۱۰۹

- جدول ۴-۱۲- دیدگاه معلمان ورزش مرد و زن استان درمورد سؤالات حیطه محتوای آموزشی و... کتاب معلم پایه دوم
..... ۱۱۰
- جدول ۴-۱۳- دیدگاه معلمان ورزش مرد و زن استان درمورد سؤالات حیطه محتوای آموزشی و... کتاب معلم پایه ششم
..... ۱۱۱
- جدول ۴-۱۴- دیدگاه معلمان ورزش استان در مورد سؤالات حیطه شناختی کتاب معلم پایه دوم ۱۱۲
- جدول ۴-۱۵- دیدگاه معلمان ورزش استان در مورد سؤالات حیطه شناختی کتاب معلم پایه ششم ۱۱۳
- جدول ۴-۱۶- دیدگاه معلمان ورزش استان در مورد سؤالات حیطه مهارتی کتاب معلم پایه دوم ۱۱۴
- جدول ۴-۱۷- دیدگاه معلمان ورزش استان در مورد سؤالات حیطه مهارتی کتاب معلم پایه ششم ۱۱۵
- جدول ۴-۱۸- دیدگاه معلمان ورزش استان در مورد سؤالات حیطه نگرشی کتاب معلم پایه دوم ۱۱۶
- جدول ۴-۱۹- دیدگاه معلمان ورزش استان در مورد سؤالات حیطه نگرشی کتاب معلم پایه ششم ۱۱۷
- جدول ۴-۲۰- دیدگاه معلمان درحیطه مقتضیات بومی و محلی مازندران در کتاب معلم پایه دوم ۱۱۸
- جدول ۴-۲۱- دیدگاه معلمان درحیطه مقتضیات بومی و محلی مازندران در کتاب معلم پایه ششم ۱۱۸
- جدول ۴-۲۲- دیدگاه معلمان استان در مورد حیطه میزان شناخت و استفاده از مقتضیات بومی و محلی مازندران در
کلاس تربیت بدنی (زنگ ورزش) پایه دوم ۱۱۹
- جدول ۴-۲۳- دیدگاه معلمان استان در مورد حیطه میزان شناخت و استفاده از مقتضیات بومی و محلی مازندران در
کلاس تربیت بدنی (زنگ ورزش) پایه ششم ۱۲۰
- جدول ۴-۲۴- نتایج آزمون تی تک نمونه ای محاسبه شده حیطه آموزشی و... پایه دوم ۱۲۲
- جدول ۴-۲۵- نتایج آزمون باینومیال محاسبه شده حیطه آموزشی و... پایه ششم ۱۲۲
- جدول ۴-۲۶- نتایج آزمون باینومیال محاسبه شده حیطه شناختی کتاب پایه دوم ۱۲۳
- جدول ۴-۲۷- نتایج آزمون باینومیال محاسبه شده حیطه شناختی کتاب معلم پایه ششم ۱۲۴
- جدول ۴-۲۸- نتایج آزمون تی تک نمونه ای محاسبه شده حیطه مهارتی کتاب پایه دوم ابتدایی ۱۲۴
- جدول ۴-۲۹- نتایج آزمون باینومیال محاسبه شده حیطه مهارتی کتاب معلم پایه ششم ۱۲۵
- جدول ۴-۳۰- نتایج آزمون باینومیال محاسبه شده حیطه نگرشی کتاب معلم پایه دوم ۱۲۵
- جدول ۴-۳۱- نتایج آزمون تی تک نمونه ای محاسبه شده حیطه نگرشی کتاب پایه ششم ابتدایی ۱۲۶
- جدول ۴-۳۲- نتایج آزمون باینومیال محاسبه شده حیطه مقتضیات بومی و محلی استان مازندران در کتاب معلم پایه دوم
..... ۱۲۶

جدول ۴-۳۳ نتایج آزمون باینومیال محاسبه شده حیطة مقتضیات بومی و محلی مازندران در کتاب معلّم پایه ششم

..... ۱۲۷

جدول ۴-۳۴ نتایج آزمون تی تک نمونه ای محاسبه شده حیطة میزان آشنایی معلمان ورزش مقطع ابتدایی استان با مؤلفه

های مقتضیات بومی و محلی مازندران در زنگ ورزش پایه دوّم ابتدایی ۱۲۸

جدول ۴-۳۵ نتایج آزمون باینومیال محاسبه شده میزان استفاده معلمان ورزش مقطع ابتدایی استان از مقتضیات بومی و

محلی استان مازندران در زنگ ورزش پایه دوم ابتدایی ۱۲۸

جدول ۴-۳۶ نتایج آزمون باینومیال محاسبه شده میزان آشنایی معلمان ورزش مقطع ابتدایی استان از مقتضیات بومی و

محلی استان مازندران در زنگ ورزش پایه ششم ابتدایی ۱۲۹

جدول ۴-۳۷ نتایج آزمون باینومیال محاسبه شده میزان استفاده معلمان ورزش مقطع ابتدایی استان از مقتضیات بومی و

محلی استان مازندران در زنگ ورزش پایه ششم ابتدایی ۱۳۰

جدول ۴-۳۸ نتایج ضریب همبستگی (رابطه) دو نمونه همبسته پایه دوم ابتدایی ۱۳۱

جدول ۴-۳۹ نتایج آزمون تی همبسته محاسبه شده بین میزان آشنایی و میزان استفاده معلمان ورزش مقطع ابتدایی

استان در حیطة مقتضیات بومی و محلی مازندران در زنگ ورزش پایه دوّم ابتدایی ۱۳۱

جدول ۴-۴۰ نتایج ضریب همبستگی (رابطه) دو نمونه همبسته پایه ششم ابتدایی ۱۳۲

جدول ۴-۴۱ نتایج آزمون تی همبسته محاسبه شده بین میزان آشنایی و میزان استفاده معلمان ورزش مقطع ابتدایی

استان در حیطة مقتضیات بومی و محلی مازندران در زنگ ورزش پایه ششم ابتدایی ۱۳۲

جدول ۴-۴۲ نسبت فراوانی تصاویر دختران و پسران در کتاب معلّم پایه دوّم ابتدایی ۱۳۴

جدول ۴-۴۳ نسبت فراوانی تصاویر دختران و پسران در کتاب معلّم پایه ششم ابتدایی ۱۳۵

جدول ۴-۴۴ مؤلفه های اهداف تربیتی مقطع ابتدایی در کتابهای معلم درس تربیت بدنی ۱۳۶

جدول ۴-۴۵ نسبت فراوانی حیطة های تربیتی در پایه های دوّم و ششم ابتدایی ۱۳۷

جدول ۴-۴۶ فراوانی مقوله ها برحسب پاسخگو (کتاب معلّم پایه دوّم ابتدایی) ۱۳۸

جدول ۴-۴۷ بار اطلاعاتی حاصل از هر مقوله پاسخگو (کتاب معلّم پایه دوّم ابتدایی) ۱۳۸

جدول ۴-۴۸ درصد ضریب اهمیت حاصل از هر مقوله پاسخگو (کتاب معلّم پایه دوّم ابتدایی) ۱۳۹

جدول ۴-۴۹ فراوانی مقوله ها برحسب پاسخگو (کتاب معلّم پایه ششم ابتدایی) ۱۳۹

جدول ۴-۵۰ بار اطلاعاتی حاصل از هر مقوله پاسخگو (کتاب معلّم پایه ششم ابتدایی) ۱۴۰

جدول ۴-۵۱- ضریب اهمیت حاصل از هر مقوله پاسخگو (کتاب معلم پایه ششم ابتدایی) ۱۴۰

فهرست شکل ها و نمودارها

- شکل شماره ۲-۱- یک مدل سلسله مراتبی از سطوح برنامه های ورزشی در جامعه ۵۳
- شکل شماره ۲-۲- یک مدل آموزشی از سطوح ورزش در مدارس ۵۴
- شکل شماره ۲-۳- سلسله مراتب آموزش حرکت در مدارس ۵۴
- شکل شماره ۲-۴- سطوح برنامه های حرکتی بر اساس مراحل رشد حرکتی کودکان ۵۵
- شکل شماره ۲-۵- جنبه های فنی و کاربردی ورزش تربیتی در مدارس ۵۶
- نمودار ۴-۱- توزیع نمونه ها به تفکیک سابقه کار (تدریس) ۱۰۳
- نمودار ۴-۲- توزیع نمونه ها به تفکیک جنسیت ۱۰۳
- نمودار ۴-۳- توزیع نمونه ها به تفکیک مدرک تحصیلی ۱۰۴
- نمودار ۴-۴- توزیع نمونه ها به تفکیک رشته تحصیلی ۱۰۴
- نمودار ۴-۵- توزیع نمونه ها به تفکیک وضعیت تاهل ۱۰۵
- نمودار ۴-۶- توزیع نمونه ها به تفکیک نوع استخدام ۱۰۵
- نمودار ۴-۷- توزیع نمونه ها به تفکیک تدریس در پایه های دوّم و ششم ابتدایی ۱۰۵
- نمودار ۴-۸- توزیع نمونه ها به تفکیک پرسشنامه قابل استفاده در پایه دوّم و ششم ابتدایی ۱۰۶
- نمودار ۴-۹- توزیع نمونه ها به تفکیک شرکت در دوره آموزشی ضمن خدمت تدریس درس تربیت بدنی پایه دوّم و ششم ابتدایی ۱۰۶
- نمودار ۴-۱۰- جدول درصد ضریب اهمیت حاصل حیطه های تربیتی کتاب معلم پایه دوّم ابتدایی ۱۳۹
- نمودار ۴-۱۱- جدول درصد ضریب اهمیت حاصل حیطه های تربیتی کتاب معلم پایه ششم ابتدایی ۱۴۰

فصل اوّل

طرح تحقیق

۱-۱- مقدمه

انسان از نظر خلقت برترین مخلوقات است که در نتیجه تربیت جسم و روانی می تواند به مرحله کمال دست یابد. سلامت جسمانی، روحی و روانی لازمه حیات طیبه است و تربیت بدنی می تواند بخشی از رسالت حفظ حیات زیستی انسان را بر عهده بگیرد. هر جا حیات و زندگی وجود دارد، حرکت هم هست، حرکت حاصل تعامل پیچیده و بر آیند هماهنگی های جسم، ذهن، روح و روان فرد است (نبوی و همکار، ۱۳۸۷).

تربیت بدنی از اولین و قدیمی ترین مواد درسی همه ی دوره های تحصیلی است که از طریق آموزش فعالیت های حرکتی و ورزشی، نقش عمده ای در تربیت کودکان و نوجوانان پیدا کرده است. از نظر اجتماعی، تربیت بدنی بخشی از تجارب عاطفی و اجتماعی دانش آموز را تشکیل می دهد که به شکل حرکت و بازی نمود پیدا می کند. تربیت بدنی نه تنها نیاز به تعامل و ارتباط اجتماعی را برآورده می سازد، بلکه در ایجاد ارزش های مربوط به زندگی خوب و متعادل نیز سهیم است. آموزش اصول سلامتی و تندرستی، بخشی از تجربه آموزشی و اجتماعی یاد گیرنده است. تربیت بدنی در ایجاد فرهنگ توجه به سلامتی و گذران صحیح اوقات فراغت، سهیم است. بنابراین دستیابی به وضعیت بدنی سالم، متناسب و آماده برای شرکت در فعالیت های گروهی و اجتماعی، بخشی از تربیت اجتماعی و فرهنگی محسوب می شود که از طریق برنامه تربیت بدنی و ورزش مدارس، تعمیم و گسترش می یابد (رمضانی نژاد، ۱۳۸۳).

امروزه، کم تحرکی ناشی از زندگی ماشینی و... زمینه ساز بروز برخی از ناهنجاری های اسکلتی-عضلانی، اضافه وزن و کاهش حجم تنفسی در دانش آموزان شده است. چاقی به ویژه در کودکان یکی از دلایل مهم و شایع بیماری ها از جمله بیماری های قلبی-عروقی می باشد که علاوه بر تهدید سلامت عمومی دانش آموزان، هزینه های درمانی گزافی را بر جامعه تحمیل می کند. لذا توجه به تربیت بدنی و آموزش شیوه زندگی سالم به عنوان عامل پیشگیری، نه فقط هزینه های درمانی را کاهش می دهد، بلکه از پیدایش ناهنجاری های اسکلتی-عضلانی نیز جلوگیری به عمل می آورد. از طرفی دیگر، با استناد به یافته های پژوهشی و ارتباط مثبت پیشرفت تحصیلی دانش آموزان با فعالیت های جسمانی، ضرورت توجه به تربیت بدنی مدارس و محتوای تربیتی آن اهمیت دو چندان یافته است.

با فعالیت های بدنی و حفظ سلامت بدن، دانش آموزان ضمن ادای تکلیف الهی نسبت به بدن خود، در عبادت، کار و خدمت به جامعه توفیق بیشتری حاصل می کنند. با استفاده از یک برنامه تمرینی در مهارت های مختلف حرکتی و ورزشی، می توان به فواید جسمانی از قبیل کاهش ضربان قلب، ارتقاء آمادگی قلبی- تنفسی، تنظیم بهینه متابولیسم، افزایش دامنه حرکتی مفاصل و افزایش قدرت و استقامت عضلانی و... در دانش آموزان دست یافت. تربیت بدنی در بعد روانی دارای اثرات مثبتی از قبیل کاهش اضطراب و فشار روانی، کاهش افسردگی و پرخاشگری و افزایش اعتماد به نفس، عزت نفس، خودپنداره مثبت، شادابی و نشاط در دانش آموزان است. در بعد اجتماعی نیز تربیت بدنی باعث ارتقاء روابط اجتماعی، مسئولیت پذیری، هدایت ورهبری، کارگروهی، امید به آینده و امید به زندگی آنان می شود (حلاجی، ۱۳۸۰).

برنامه درسی تربیت بدنی بنا به مصوبه شورای عالی آموزش و پرورش در دوره های تحصیلی، فرصت مغتنمی برای رشد و تکامل متعادل و متوازن ابعاد جسمانی، شناختی و عاطفی دانش آموزان از طریق فعالیت های بدنی و حرکتی، با رعایت استانداردهای تندرستی و موازین فرهنگی و اخلاقی است. تهیه چنین برنامه ای باید تابع قوانین علمی باشد تا از آسیب- های احتمالی جلوگیری به عمل آورد. برنامه درسی تربیت بدنی در مدارس هدایت چنین برنامه هایی را عهده دار است و به فراخور زمان، مکان و مخاطب خویش، طرح های مورد نیاز را فراهم می آورد (ارشاد و همکاران، ۱۳۹۱).

پیشرفت و توسعه تربیت بدنی و ورزش به ویژه در مدارس با تاکید بر دوره (۶ ساله) ابتدایی بدون برنامه ریزی دقیق و علمی امکان پذیر نیست. بنابراین برای اینکه بتوان یک برنامه دقیق و جامع داشت؛ کتاب راهنمای تدریس (معلم) درس سلامت و تربیت بدنی در پایه های مختلف با توجه به نیازها و شرایط جسمانی و روانی و رشد سنی دانش آموزان پایه های مختلف ضروری است. کتاب های راهنمای تدریس (معلم) درس تربیت بدنی برای معلمان ورزش در مدارس ابتدایی با طراحی انواع فعالیت ها و تمرینات و انتخاب هدفمند انواع بازیها و خلق موقعیت های متنوع و دلچسب حرکتی برای دانش آموزان می توان در ساعات آموزشی درس تربیت بدنی به این اهداف - تربیتی- دست یافت.

۱-۲- بیان مسأله

آموزش و پرورش از جمله سازمان های زیر بنایی جوامع بشری است که با توجه به نقش محوری آن در فرآیند توسعه، بویژه توسعه نیرو های انسانی و محتوای آموزشی، از اهمیت ویژه ای برخوردار است. این سازمان و زیر مجموعه های آن که با هدف تربیت نسل آینده و متناسب با اهداف از پیش تعیین شده شکل گرفته، نیازمند برنامه ریزی های اصولی و مطابق با نیازهای آموزشی در حوزه های شناختی و عاطفی است که در حال حاضر بیشتر مورد توجه و نظر برنامه ریزان می باشد. یک برنامه اصولی تربیت بدنی قادر است ضمن تامین سلامت جسمانی و روانی دانش آموزان، با ایجاد زمینه های مساعد برای رشد و پرورش استعداد های بالقوه آنان، موجب پویایی و توسعه کشور گردد (نبوی و همکار، ۱۳۷۱).

بسیاری از دانشمندان علوم تربیتی و تربیت بدنی معتقدند که پایه های اصلی یادگیری از حرکت آغاز می شود. آنها به طور کلی، تربیت بدنی را تعلیم و تربیت کل انسان از طریق بدن می دانند. زندگی و تربیت تفکیک ناپذیرند، زیرا انسان برای سازگاری باشد محیط اجتماعی و طبیعی خود و برخورداری از زندگی سالم و شاد، نیاز به تربیت دارد. دستیابی به آرمان و اهداف فردی و گروهی فقط با تربیت حاصل می شود (میلر و همکار، ۱۹۷۴).

آموزش و پرورش دربرگیرنده عوامل و عناصری است که سازندگی و موفقیت نظام آموزشی نیز در دل پویایی عناصر آن است. از مهم ترین اجزای تشکیل دهنده نظام آموزشی می توان به برنامه درسی، محیط آموزش، و معلم اشاره کرد. این سه رکن در مجموع عامل تقویت یا تضعیف مهارت های مختلف در دانش آموزان اند (محمدی زاد، ۱۳۸۳).

امروزه در اغلب نظام های آموزشی، کتاب درسی وسیله اصلی تعلیم و تربیت است و معلم و دانش آموزان در فعالیت های یاددهی یادگیری به کتاب تکیه و وابستگی دارند (ملکی، ۱۳۸۶).

فعالیت های بدنی و تحرک بدنی به عنوان یکی از ارکان تربیت عمومی در دوران تربیت رسمی از جایگاه خاصی برخوردار است. اهمیت این امر مهم، در دوره ابتدایی که شکل پذیری شخصیت کودک؛ حساسترین دوران را طی می کند، دو چندان است. از طرفی چون تربیت دانش آموزان یک جامعه در ابعاد مختلف بدنی، اجتماعی، ذهنی و روانی از طریق فعالیت های بدنی متناسب با شرایط رشد و وضع جسمانی بهتر می تواند در انسجام شخصیت آنها مؤثر باشد؛ لذا آموزش فعالیت های بدنی و مفاهیم مرتبط با آن از اهم وظایف نظام آموزشی به شمار رفته و توجه جدی دست اندرکاران را به برنامه ریزی این امر مهم معطوف می دارد (عسگریان و همکاران، ۱۳۷۹).

هرچه محتوای کتابهای درسی در فراهم کردن بستر مناسب برای پرورش و تربیت جسمی و روحی - روانی پربارتر باشد، از سویی، به آفرینش انسانهایی توانا، نوزا، سالم، تندرست و نوآور کمک شایانی خواهد کرد و از سوی دیگر به حفظ استقلال، رشد، سلامت و شکوفایی جامعه کمک مؤثری می کند. در چند دهه گذشته فعالیتهای زیادی در حوزه آموزش تربیت بدنی و سلامت صورت گرفته است که یکی از جدیدترین این فعالیتهای کتاب معلم (راهنمای تدریس) درس سلامت و تربیت بدنی است. این برنامه با عرضه انواع بازی های ورزشی فردی و گروهی، تلفیقی، بومی و محلی و فعالیت های مربوط به رشته های ورزشی پایه با تکیه بر آموزش اهداف شناختی و نگرشی (عاطفی - اجتماعی) زیاد به فراگیران تلاش می کند دانش آموزان را تحت آموزش و تربیت قرار دهد که برای داشتن روح و جسم سالم و تندرست فعالیت کنند و از این طریق افق دید آنها را به امور پیرامون خود وسیعتر کند. این برنامه به آنها یاد می دهد که چگونه سالم زندگی کنند؛ البته برای دستیابی به اهداف تربیتی در درس تربیت بدنی و سلامت، هم به معلمان ورزش کارآموده و هم به متون درسی مناسب نیاز است. در کشور ما، برنامه درسی ملی به عنوان نقشه ی کلان نظام برنامه ریزی درسی در راستای عملیاتی نمودن سند تحول بنیادین نظام آموزش و پرورش تدوین شده و در آن چشم انداز نظام آموزشی، رویکرد حاکم بر برنامه های درسی، اهداف و حوزه های

یادگیری آمده است، حوزه تربیت بدنی و سلامت یکی از یازده حوزه یادگیری برنامه درسی ملی است. به نظر می رسد تغییرات جدیدی که در کتابهای معلم (راهنمای تدریس) درس تربیت بدنی و سلامت و سایر امور مربوط به آموزش اهداف تربیتی ایجاد شده است در راستای گسترش وسیع برنامه تربیت بدنی برای دانش آموزان در جهان پدید آمده است. بنابراین لزوم توجه به اهداف تربیتی امری اجتناب ناپذیر در آموزش و پرورش است، اما آنچه مهم به نظر می رسد این است که، با توجه به کتابهای معلم جدید تربیت بدنی که در دوره ابتدایی تدریس می شود و اهداف تربیتی آنچنان که در کتب مذکور است، تا به حال تحلیل جامعی در مورد اهداف تربیتی تربیت بدنی و ورزش مدارس از این کتابهای معلم (راهنمای تدریس) مقطع ابتدایی انجام نگرفته است. از این رو پژوهش حاضر می کوشد به بررسی محتوای کتابهای معلم (راهنمای تدریس) درس تربیت بدنی و سلامت پایه دوم و ششم ابتدایی با رویکرد اهداف تربیتی بپردازد، زیرا کتب مذکور به منزله یکی از اجزای نظام آموزشی می تواند نقش بسزایی در رشد و پرورش اهداف تربیتی داشته باشد، تا از میزان بهره گیری این کتب از مؤلفه های اهداف تربیتی شان به دانش آموزان آگاهی یابد. با توجه به اهمیت و نقشی که تربیت بدنی در زندگی، تربیت جسمانی و روانی هر یک از دانش آموزان دارد و از آنجا که سلامت بدنی و روانی به عنوان یک منبع مهم در توسعه اقتصادی، اجتماعی و فردی مطرح شود، توجه به این امر خطیر از وظایف مهم نظام آموزش و پرورش هر کشور به شمار می رود. از این رو برای دستیابی به این اهداف ارزشمند تربیتی در سه حیطه اصلی دانشی (شناختی)، روانی- حرکتی (مهارتی) و نگرشی (عاطفی- اجتماعی) نیازمند توجه ویژه به امر آموزش تربیت بدنی در مدارس کشورمان هستیم؛ آموزش هایی در زمینه تربیت دانش آموزان سالم، تندرست و آگاه به سلامت جسم و روان که در بیشتر کشورهای پیشرفته و در حال توسعه، به ویژه در کشور عزیزمان، مدارس و محتوای دروس سلامت و تربیت بدنی بهترین پایگاه عملیاتی کردن آنها هستند.

از آنجا که در کشورمان هنوز بررسی و تحقیقات مرتبط با این مساله و این حوزه تربیتی انجام نگردیده است، و محقق پژوهش مشابهی در این زمینه مشاهده ننموده است. در این راستا، پژوهشگر قصد دارد محتوای کتابهای جدید التالیف معلم (راهنمای تدریس) درس تربیت بدنی دوره ابتدایی در پایه های دوم و ششم در سال تحصیلی (۹۲-۹۱) مطابق با برنامه درسی ملی و سند تحول بنیادین آموزش و پرورش تدوین و مورد تایید کارشناسان مربوطه می باشد را تحلیل و میزان حضور (فراوانی) و درصد اهمیت و بار اطلاعاتی هر یک از این حیطه های مذکور را در کتاب های معلم (راهنمای تدریس) درس تربیت بدنی پایه های دوم و ششم ابتدایی مقطع ابتدایی بررسی کند.

این حیطه ها عبارتند از: الف) حیطه شناختی^۱، ب) حیطه عاطفی-اجتماعی^۲ و ج) حیطه روانی- حرکتی^۳ است که تدوین اهداف اختصاصی تربیت بدنی و ورزش در فرآیند تعلیم و تربیت براساس حیطه ها و اهداف تربیتی بلوم به شرح ذیل است:

1 . Cognitive Domain

2 . Affective Domain

اهداف شناختی^۴ : شامل (تربیت بعد شناختی و فکری) یادگیری دانش، رشد و تکامل توانایی ها و مهارت های ذهنی است.

اهداف عاطفی^۵ : اهداف عاطفی (بعد هیجانی و احساسی)، اهداف اخلاقی (تربیت بعد اخلاقی و تربیتی)، اهداف اجتماعی (تربیت بعد اجتماعی) رشد و تکامل گرایشها، رغبتها، عقاید، ارزشها و آمادگی هیجانی - عاطفی را در بر می گیرد.

اهداف روانی - حرکتی^۶ : شامل اهداف جسمانی، اهداف حرکتی (تربیت بعد حرکتی و مهارتی) رشد و گسترش آمادگی و مهارت‌های جسمانی - حرکتی است (آرام، ۱۳۷۴). اهداف شناختی مقدمه و زمینه خوبی برای تولید دانش و آگاهی یا معرفت حرکتی است، در صورتی که اهداف عاطفی در تولید علاقه، عادت و نگرش مثبت به فعالیتهای ورزشی نقش بسیاری دارد. اما اهداف روانی - حرکتی جزو اهداف بسیار مهم و درجه اول تربیت بدنی و ورزش است. براساس آرمان و اهداف تربیت بدنی هنگامی تربیت کامل است که فرد در هر سه حیطه تربیتی در جهت تعالی تکامل قرار گرفته باشد. ورزش در مدارس آثار و پیامد های تربیتی، اجتماعی، زیستی، سلامتی، فرهنگی و... دارد و در یک جمع بندی کوتاه می توان گفت که ورزش در تحقق اهداف اجتماعی تعلیم و تربیت نقش مهمی ایفا می نماید (رضوی، ۱۳۸۴).

اساس و پایه برنامه درس تربیت بدنی در دوره ابتدایی کشورمان بر اساس نیازها، علایق و ویژگی های جسمانی، حرکتی، ذهنی و عاطفی کودکان (۶ تا ۱۲) ساله شکل می گیرد. کودکان در این سنین به بازی های گروهی علاقمند هستند، توانایی همکاری با دیگران را دارند، از فعالیت جسمانی لذت می برند، از نظر اجتماعی آگاهی بیشتری پیدا کرده و آمادگی آموزش قوانین و مقررات، آداب صحیح اجتماعی و اصول سالم زیستن در آن ها دیده می شود. که این فاکتور ها در بازیهای بومی و محلی هر استان و منطقه ای به فراوانی وجود دارد. که با کمک ورزش و بازی های بومی و محلی هر منطقه و حفظ و اشاعه آنها در زنگ ورزش مدارس، می توان سریعتر به اهداف تربیتی مورد نظر دست یافت. خیلی از آموزش های تربیتی را می توان در خلال بازی ها به دانش آموزان نشان داد و به راحتی آنها را در مسیر درست تربیت کرد؛ همان طور که از خلال بازی دانش آموز نیز می توان به شرایط عاطفی وی، احساسات و افکارش پی برد. بنابراین بسیار لازم است که مربیان ورزشی و دست اندرکاران تربیت به اهمیت این گونه بازی ها در زندگی دانش آموزان توجه داشته و شرایطی مناسب را در زنگ ورزش دانش آموزان فراهم سازند. امروزه ثابت شده است کودکانی که به اندازه کافی و بدرستی بازی نمی کنند از رشد ذهنی و رشد اجتماعی مناسب بی بهره هستند (قزل ایاق، ۱۳۷۹).

ورزش یکی از نیاز های فردی و ضروری اجتماعی است و به عنوان یکی از عوامل ارزشی در جامعه مطرح است. ورزش

3 . Psychomotor Domain

4 . Cognitive Goals

5 . Affective Goals

6 . Psychomotor Goals

وسيله ای است که از طریق آن می توان قابلیت های جسمی، فکری، روانی، روحی، شخصیتی و اجتماعی را شکوفا ساخت و توسعه داد. ورزش، خستگی های فکری و جسمی را کاهش می دهد و روح تعاون و همکاری و همبستگی و یکدلی را تقویت می کند و اثرات آموزشی، تربیتی و پرورشی خاصی دارد. بدون شک ورزش هایی که از چنین خاصیت هایی برخوردارند و این روحیه را می توانند در بین اقشار مختلف جامعه به وجود آورند، ورزش های بومی، محلی و سنتی هستند. این گونه ورزش ها با علایق ذوقی و هنری و فرهنگی جامعه ما در ارتباط بوده و می تواند باعث گسترش و تعمیم آن در جامعه باشد و حتی به صورت ورزش های عمومی و ملی و با شعار ورزش به خاطر سلامتی و نشاط عمومیت پیدا کند و با تنوعی که در زمینه های مختلف دارد به تناسب هر منطقه و محل از استان یا کشور با توجه به شرایط اقلیمی، قومی و قبیله ای با امکانات ساده و به دور از هر محدودیتی به روشی ساده بخش عظیمی از آحاد ملت را با شرایط سنتی مختلف تحت پوشش قرار دهد (حسن پور، ۱۳۸۴). یکی از دلایلی که سبب می شود بازی های دانش آموزی (دبستانی) به عنوان عامل تربیتی مؤثر مورد توجه قرار گیرند، اجرای فعالیت هایی است که بر خلاف دروس آموزشی، خشک و یکنواخت نیستند. دانش آموزان در درس تربیت بدنی در میدان وسیعی حضور می یابند که با میل و رغبت به تفریح و کوشش های دسته جمعی می پردازند. آنها در زنگ ورزش بارها شکست و پیروزی را تجربه می کنند و سرانجام به پیروزی نهایی یعنی غلبه بر ضعف و ناتوانی نائل می شوند. معلم ورزش با اتخاذ برنامه های صحیح و هدف های بلند مدت و کوتاه مدت تربیتی می تواند به دانش آموزان کمک نماید که انگیزه ی تلاش و تمرین مجدد پس از هر بار پیروزی یا شکست را در خود افزایش دهند و تجارب گذشته را مرور نمایند (شفیعی، ۱۳۸۷).

ورزش در مدارس آثار و پیامدهای تربیتی، اجتماعی، زیستی، سلامتی، فرهنگی و... دارد و در یک جمع بندی کوتاه می توان گفت که ورزش در تحقق اهداف اجتماعی تعلیم و تربیت نقش مهمی ایفا می نماید. که از نظر روانشناسان بازی کارکردهای مختلف دارد و از جنبه های مختلف روی کودک تأثیر می گذارد اما مهمترین و شاخص ترین تأثیر آن درسه جنبه ی اجتماعی، شناختی و جسمانی دانش آموزان است. یعنی محقق به دنبال بررسی میزان تحقق افعال زیر در دانش آموزان مذکور می باشد: (دانش = می داند؛ بینش = می فهمد؛ مهارت = می تواند). از این رو محقق با در نظر گرفتن حیطه های اهداف تربیتی "بلوم" به تحلیل محتوای کتاب های راهنمای تدریس (معلم) درس تربیت بدنی پایه دوم و ششم ابتدایی در رشد و توسعه حیطه های شناختی (دانشی)، روانی و حرکتی (مهارتی)، عاطفی-اجتماعی (نگرشی) و مقتضیات بومی و محلی دانش آموزان پایه دوم و ششم ابتدایی استان مازندران می پردازد. با توجه به جدیدالتالیف بودن این کتاب ها و شروع تدریس آن در سال تحصیلی (۹۱-۹۲)، لذا بررسی محتوای شان ضروری به نظر می رسد. پژوهش حاضر در صدد پاسخ به این سوال است که آیا محتوای این کتابها با اهداف تربیتی این پایه ها سازگار بوده و آنها را تحت پوشش قرار می دهد؟